

PROTOKÓŁ Z

III POSIEDZENIA PODKOMITETU DO SPRAW ROZWOJU PARTNERSTWA NA LATA 2021-2027

23 listopada 2023 roku, Warszawa

W trzecim posiedzeniu Podkomitetu do spraw rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027 (dalej: Podkomitet) wzięło udział 49 osób, w tym 10 osób reprezentujących stronę rządową, 8 osób reprezentujących stronę samorządową, 6 osób reprezentujących partnerów społecznych, 12 osób reprezentujących społeczeństwo obywatelskie oraz 13 pozostałych uczestników posiedzenia, w tym stała obserwatorka oraz osoby upoważnione do udziału w posiedzeniu przez członków/członkinie Podkomitetu. Do głosowania uprawnionych było 39 osób (lista osób biorących udział w posiedzeniu stanowi załącznik numer 1 do protokołu).

Obradom przewodniczyła **pani Ewa Kulik-Bielińska**, Przewodnicząca Podkomitetu z ramienia społeczeństwa obywatelskiego, Dyrektorka Biura Fundacji im. Stefana Batorego.

Pani Ewa Kulik-Bielińska (Fundacja im. Stefana Batorego) witając zgromadzonych przypomniała, że jest to ostatnie posiedzenie stacjonarne Podkomitetu w roku 2023, a gdyby zaistniała potrzeba zorganizowania kolejnego to odbędzie się ono online ze względu na ograniczenia budżetowe Sekretariatu (w budżecie projektu na prowadzenie Sekretariatu Podkomitetu przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych ujęte zostało jedno posiedzenie stacjonarne Podkomitetu na 2023 rok i jedno online). Zapowiedziała także, że w celu umożliwienia udziału w posiedzeniu pani **Marcie Wnuk** przedstawicielce Komisji Europejskiej, stałej obserwatorce Podkomitetu, panu **Maciejowi Kanii** z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, członkowi Prezydium Podkomitetu i panu **Maciejowi Kunyszowi** ze Stowarzyszenia EKOSKOP, którzy z przyczyn losowych nie mogli przyjechać do Warszawy, uruchomione zostało połączenie online. Pani Marta Wnuk z powodu ograniczeń czasowych wzięła udział w pierwszej części posiedzenia.

Przewodnicząca Podkomitetu poprosiła obecnych o zgłaszanie uwag i propozycji uzupełnień do przesłanej przed posiedzeniem agendy spotkania. Wobec braku uwag, porządek obrad, stanowiący załącznik nr 2 do protokołu, został przyjęty w niezmienionej formie. Otwierając dyskusję nad pierwszym punktem programu Przewodnicząca poprosiła pana **Rafała Laskowskiego**, Naczelnika Wydziału Systemu Wdrażania i Potencjału Administracyjnego, Departament Koordynacji Wdrażania

Funduszy Unii Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) o przedstawienie problemu związanego ze zmianą zapisów o konflikcie interesów w Wytycznych dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027.

1. Konflikt interesów w regulaminach Komitetów Monitorujących

Pan Rafał Laskowski Naczelnik Wydziału Systemu Wdrażania i Potencjału Administracyjnego, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR) przedstawił w formie prezentacji jakie są rekomendacje MFiPR, a dokładniej Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa dla Instytucji Zarządzających dotyczące postanowień regulaminów Komitetów Monitorujących (KM) o konflikcie interesów. Przypomniał skąd wzięta się dyskusja na temat konfliktu interesów, że Komisja Europejska (KE) wskazała, że zapis w Wytycznych dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027, i budzi obawy KE, że osoby, których ten zapis dotyczył mogły uważać, że konflikt interesów w ramach komitetów monitorujących w ogóle nie mógł wystąpić i przez to jej zdaniem wyłączał regulacje Rozporządzenia finansowego dotyczącego konfliktu interesów. MFiPR podjęło dialog z KE i pierwotny zapis został usunięty i zastąpiony zapisem w obecnym brzmieniu. Kluczowa okazała się współpraca z instytucją zarządzającą FENG, która pierwsza przystąpiła energicznie do prac nad zmianą Regulaminu KM i przygotowała dosyć szczegółowe rozwiązania w tym zakresie. Wspólnie wybrane zostały kwestie kluczowe, jeśli chodzi o identyfikowanie i zarządzanie konfliktem interesów w Komitecie Monitorującym. Pierwszym takim punktem wyjścia i w ogóle fundamentem dla takich rozwiązań jest to, aby w regulaminie KM wprost wskazać, że weryfikacja istnienia konfliktu interesów jest obowiązkiem każdego członka KM. Może taki zapis się znaleźć w katalogu obowiązków członków KM albo w innym miejscu, ale musi wprost wynikać, że członek KM jest zobowiązany do takich działań. Drugim elementem jest wprowadzenie instytucji wyłączenia się z prac KM w każdej sytuacji stwierdzenia istnienia konfliktu interesów i wyraźnego odróżnienia tej sytuacji od sytuacji wstrzymania się od głosowania. Zwrócił uwagę, że konflikt musi zostać ujawniony, zgłoszony ale niekoniecznie upubliczniony. Warto, aby pozostał jakiś materialny ślad tego, że procedury dotyczące zarządzaniem konfliktem interesów są stosowane. Każda IZ powinna zdecydować czy ta procedura jest mocno sformalizowana, czy wystarczy zgłosić do protokołu, czy wystarczy informacja mailowa. Dodał, że zastrzeżenie dla przewodniczącego KM możliwości działania z własnej inicjatywy jest o tyle ważne, żeby nie polegać na jednej osobie.

Dodał, że te rekomendacje wysłane zostały w dniu dzisiejszym wszystkim IZ, z informacją, że mogą z nich korzystać, ale też z zastrzeżeniem, że zgodnie z Rozporządzeniem Ogólnym każdy KM przyjmuje regulacje dotyczące swojego Regulaminu według własnych kryteriów. De facto to do KM należy decyzja, które elementy wybierze i zastosuje.

Marta Wnuk z DG Regio, przedstawicielka Komisji Europejskiej przywołała kontekst dotyczący konfliktu interesów i przypomniała wszystkim, że KE analizując Regulaminy KM znalazła zapis, który okazał się niezgodny z definicją zawartą w art. 61. ust. 3 Rozporządzenia Finansowego i który był w wytycznych krajowych. KE zwróciła się zarówno do IZ jak i MFiPR o wykreślenie tego zapisu, co wydawało się być sytuacją najprostszą. Te przepisy stanowiły definicję, która a priori wykluczała istnienie konfliktu interesów podczas głosowania. Jak wiadomo, jeśli chodzi o konflikt interesów nie można go a priori ani wykluczać, ani zakładać. W trakcie dialogu z MFiPR, Ministerstwo nie zgodziło się na wykreślenie tego zapisu, natomiast zaproponowało nowe sformułowanie, które jest przedmiotem dzisiejszej dyskusji. Dodała, że KE nie dopatrzyła się żadnej wartości dodanej, jeśli chodzi o ten nowy tekst w wytycznych krajowych, ma on znaczenie wyłącznie deklaratywne. Mówi o tym, że art. 61 obowiązuje zawsze niezależnie od treści wytycznych krajowych. KE nie sprzeciwiała się włączeniu takiego zapisu do wytycznych krajowych z uwagi na fakt, że jest to prerogatywa państwa członkowskiego aby te wytyczne krajowe kształtować tak jak państwo członkowskie uznaje za zasadne. Podziękowała, że te wytyczne zostały zmienione. Potwierdziła, że tego naruszania Rozporządzenia Finansowego już KE nie stwierdza, dlatego też na tym etapie zależy KE aby poszczególne Regulaminy KM zostały uaktualnione. Dodała, że w ten sposób unikniemy tej niepewności prawnej i obowiązywania różnych przepisów dotyczących konfliktów interesów, czy też różnic między szczeblem regionalnym a krajowym. Podkreśliła, że wytyczne krajowe są prerogatywą państw członkowskich, dlatego wszelkie kwestie interpretacji należą do MFiPR jako autora wytycznych. KE przede wszystkim zapewnia zgodność Regulaminów z prawodawstwem Unii Europejskiej czyli w tym przypadku z Rozporządzeniem Finansowym. Przeszła również do bardzo kontrowersyjnej treści która się pojawiła, czyli do tego jak wpływa ten tekst na udział partnerów w KM i podkreśliła bardzo mocno, że intencją KE nie jest ograniczenie udziału partnerów w KM. To, że istnieją przepisy dotyczące konfliktu interesów nie oznacza, że przestaje obowiązywać zasada partnerstwa lub też, że zasadność KM zostaje podważana. Członkowie KM są z założenia najbardziej reprezentatywnymi grupami interesów i ekspertów, którzy wnoszą do postępowań cenną wiedzę specjalistyczną. KE cały czas będzie stała na straży partnerstwa i aktywnego udziału wszystkich grup partnerów w posiedzeniach KM. Zwróciła uwagę, że te przepisy dotyczące konfliktu interesów

w regulacji finansowej istnieją od 2018 roku. Znaczy to, że te przepisy obowiązywały w poprzedniej perspektywie finansowej i wyraziła zdziwienie, dlaczego dopiero teraz te kwestie się pojawiają. Wspomniała, że przedstawiciele KE wzięli udział w konferencji 15 czerwca w Katowicach, która była poświęcona kwestiom audytowym na której był dedykowany warsztat dotyczący konfliktów interesów, gdzie szeroko omówiona została ta kwestia. Podkreśliła, że może warto byłoby wrócić do prezentowanych tam materiałów. Na koniec podkreśliła, że zasadę partnerstwa należy chronić i to, że istnieją przepisy określające konflikt interesów nie oznacza, że prawo do uczestnictwa partnerów zostaje w jakiś sposób ograniczone.

Pani Ewa Kulik-Bielińska zauważyła, że z wypowiedzi pani Marty Wnuk wynika, że gdyby wspomniany zapis został po prostu usunięty z Wytycznych przez MFiPR, to nie byłoby całej tej dyskusji, konieczności zmiany regulaminów i wszystkich związanych z tym problemów. Wyraziła nadzieję, że dyskusja na posiedzeniu Podkomitetu pomoże wszystkim znaleźć dobre rozwiązanie i wyjść ze ślepego zaułku.

Rozpoczęła się dyskusja

Jako pierwszy głos zabrał **pan Maciej Kunysz** – ze Stowarzyszenia EKOSKOP, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, który podziękował pani Marcie Wnuk z KE za obecność i potwierdzenie, że nadrzędną zasadą jest zasada partnerstwa i że wykluczenie partnerów z ich wiedzą ekspercką poprzez zbyt rygorystyczne egzekwowanie art. 61 wypacza systemowe podejście do zabezpieczenia interesów UE, jeżeli chodzi o budżet UE. Przytoczył przykłady organów Unii Europejskiej (UE), takiej jak Parlament, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) i Komitet Regionów jako instytucje, w których żaden z przedstawicieli nie wyobraża sobie wyłączenia z prac nad prawodawstwem europejskim ani nad budżetem UE. Stwierdził, że należy przede wszystkim przeanalizować jakie mechanizmy należy podjąć, aby w ciele, w którym mamy do czynienia z zarządzaniem czy z decyzyjnością rozproszoną potencjalny konflikt nie wpływał na decyzje KM czy to indywidualne czy też wyrażane w przyjmowanych kryteriach wyboru. Zauważył, że idziemy w takim kierunku, że stwierdzenie konfliktu interesów może spowodować, że KM nie będą organami funkcjonalnymi. Zadeklarował, że będzie postulował dialog z KE i z poszczególnymi IZ, aby jednoznacznie dookreślić zakres i mechanizmy zabezpieczenia interesu UE aby były respektowane w KM pod względem wystąpienia konfliktu interesów.

Pan Norbert Pruszanowski ze Związku Rzemiosła Polskiego, reprezentujący partnerów społecznych, zauważył, że sytuacja jest bardzo poważna. Podkreślił, że zanegowanie przez KE zapisu Regulaminu, żeby osoby podejrzewające konflikt interesów nie uczestniczyły w dyskusji nad kryteriami wyborów projektów jest absurdem. Jego zdaniem, kluczowe jest pracowanie nad kryteriami wyboru przez wszystkich członków i to zadanie KE aby dać dobry przykład i rozwiązanie dotyczące konfliktu interesów.

Justyna K. Ochędzan ze Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych, reprezentująca społeczeństwo obywatelskie, apelowała o powrót do dyskusji o zapisach w wytycznych i również rozważne podejście do zapisów w Regulaminach w zgodzie z intencją KE. Wyraziła wątpliwość co do słuszności dokładnego doprecyzowania konfliktu interesów, skoro wywołuje on tyle kontrowersji.

Pan Rafał Dymek z Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, wyraził wątpliwość, że udział w KM może przynieść komuś korzyści indywidualne. Jego zdaniem droga od głosowania nad wyborem jakichś kryteriów do ostatecznego wyboru wniosku o dofinansowanie jest długa i kręta, tym bardziej że KM nie wybiera projektów. Podkreślił, że z tego co rozumie konflikt interesów nigdy nie dotyczy organizacji, tylko indywidualnej osoby, że jest to konflikt osobisty. Co więcej ten konflikt musi być uświadomiony. Apelował do wszystkich osób zarządzających aby zbyt restrykcyjnie nie podchodziły do tego konfliktu interesów.

Pan Przemysław Żydok z Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, podkreślił, że warto, aby wybrzmiało, że po pierwsze wystarczyłoby wykreślić ten zapis w Wytycznych albo chociaż zastosować zapis, że uczestnictwo w pracach KM nie jest wystarczającą przesłanką do powstania konfliktu interesów. Apelował o uchwałę do Ministra Pudy, gdyż jak podkreślił powinniśmy dążyć do ponownej zmiany Wytycznych, zapis 4a w sekcji 8.2.7 jest absolutnie fatalny, jest totalnie zaprzeczający logice.

Pan Maciej Kania Dyrektor Departamentu Kontroli i Odwołań FEŁ2027, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, reprezentujący stronę samorządową, zapewnił, że jako IZ nie widzi interesu, aby kogoś wykluczać z KM ani z jakiegokolwiek konkursu. Z punktu widzenia IZ najważniejsze wydaje się zapewnienie płynności KM i jasność stosowania przepisów oraz znalezienie rozwiązania.

Pan Maciej Kunysz ze Stowarzyszenia EKOSKOP, reprezentującego społeczeństwo obywatelskie, podkreślił ponownie, że bez dialogu między instytucjami, między KE (DG Regio, DG Budget) i między Instytucją Wdrażającą fundusze europejskie w Polsce nie wypracujemy pewnego standardu, pewnych rozwiązań, które będą dla nas bezpieczne i będą gwarantowały bezpieczeństwo dla podmiotów i instytucji, które są w Programie. Podkreślił, że każde działanie indywidualne jest skazane na porażkę, że potrzebny jest dialog z instytucjami i o ten dialog prosił.

Pani Aleksandra Wąsik specjalistka do spraw funduszy europejskich, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, przedstawicielka partnerów społecznych, zauważyła, że wszystkim członkom/członkiniom KM brakuje takiego kodeksu etycznego, wskazówek etycznych. Dzięki takiemu drogowskazowi łatwiej, byłoby samemu zidentyfikować co jest a co nie jest konfliktem interesów.

Pan Piotr Krasuski Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, przedstawiciel strony rządowej, poinformował, że z dużym zdziwieniem wysłuchał tego co powiedziała przedstawicielka KE. Przywołał pismo z 3.03.2023 r. od KE, które jego zdaniem stanowi zupełnie inaczej niż zostało dzisiaj powiedziane. Zdaniem Dyrektora Krasuskiego ta narracja, że wystarczyło tylko usunąć zapis w Wytycznych nie jest prawdziwa, biorąc pod uwagę treść tego pisma, które jest wypełnione konkretnymi oczekiwaniami KE w świetle art. 61. Zauważył, że zapis w Wytycznych, który funkcjonował przed interwencją Komisji Europejskiej, był jak najbardziej potrzebny i zasadny. Wyraził ubolewanie nad tym, że go straciliśmy. Odwołał się do fragmentu wypowiedzi przedstawicielki KE na temat prerogatywy państwa członkowskiego i podkreślił, że jako państwo członkowskie chcieliśmy skorzystać ze swojej kompetencji ustanawiając Wytyczne, które zostały zakwestionowane przez KE i stąd mamy dziś ten problem.

Pani Marta Wnuk z DG Regio, przedstawicielka Komisji Europejskiej odniosła się do wypowiedzi pana Dyrektora Krasuskiego. Podkreśliła, że KE wielokrotnie prosiła o usunięcie tego zapisu. Było to w piśmie z 23 marca 2023 roku, 23 maja 2023 roku i 13 lipca 2023 roku. Stanowisko KE było w tej kwestii niezmiennie. Oczywiście samo wykreślenie z poprzedniego zapisu, który był niezgodny z regulacją finansową, nie oznaczało, że państwo członkowskie nie ma obowiązków wprowadzenia systemu ochrony przed występowaniem konfliktu interesów. To mogłoby mieć na przykład formę deklaracji członkowskiej, takiej jaka istniała w poprzedniej perspektywie, lub mogłoby być zawarte w wytycznych na perspektywę 2021-2027, które po prostu wskazywałyby na obowiązek ujawnienia przez członków KM potencjalnego konfliktu interesów i wykluczenia się z podejmowania decyzji

w takim zakresie, w jakim konflikt może budzić obawy, że zaistnieje. To była jedyna intencja Komisji. Podkreśliła, że nie chciałaby tutaj wchodzić w dalszą polemikę, chciałaby po prostu przestrzec przez nadmiernie rygorystycznym interpretowaniem czym jest konflikt interesów, gdyż udowodnienie konfliktu interesów jest niezmiernie trudne i dlatego potrzebujemy tej indywidualnej oceny każdego potencjalnego przypadku. Przypomniała, że komitet monitorujący jest ciałem kolektywnym więc wszystkie decyzje podejmowane są w drodze głosowania. Tak więc należałoby w każdym indywidualnym przypadku określić jaki jest wpływ danej osoby na podjętą decyzję. Wyraziła nadzieję, że uda się wypracować mądre rozwiązania na poziomie polskim, które nie będą godziły w prawa partnerów.

Pani Ewa Kulik-Bielińska zaproponowała, aby Podkomitet zarekomendował kierunkowe rozwiązania w tym zakresie.

Pan Maciej Kunysz ze Stowarzyszenia EKOSKOP, zaproponował aby ujawniać powiązania finansowe i inne istotne powiązania między instytucjami, aby były one ogólnie dostępne, tak jak jest np. w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym (EKES).

Pan Rafał Laskowski zabrał głos w obronie zmienionych Wytycznych. Zauważył, że jego zdaniem nie dotykamy istoty problemu. Że istotą problemu nie jest zapis w Wytycznych tylko sam art. 61., który jest wprost stosowany do KM. Zadał pytanie czy definicja konfliktu interesów zawarta w ust. 3 tego artykułu jest do zastosowania do KM. Pierwotnie ta definicja była zastosowana do urzędników KE. Zwrócił uwagę, że KM jest ciałem szczególnym. Tam nie ma próby dostosowania interpretacji tej definicji do praktyki funkcjonowania KM, tylko jest ona wprost stosowana do członków KM. Zauważył logiczną sprzeczność, która występuje na samym początku. Członkowie KM są w KM po to, aby reprezentować interes swojej organizacji, swojego sektora czyli nie są bezstronni. Zwrócił uwagę na zmieniony zapis w Wytycznych, że tam nie jest napisane, że coś jest konfliktem interesów albo coś nie jest, co jego zdaniem jest tematem tej dyskusji. MFiPR w Regulaminach i Wytycznych nie mówi co jest konfliktem interesów, a co nie jest. Nie definiuje tego właśnie z uwagi na fakt, że KE powiedziała, że nie powinno się a priori rozstrzygać tych sytuacji. Natomiast pokazuje jak, zgodnie z Wytycznymi, m.in. pismem przywołanym przez Dyrektora Krasuskiego dać oprzyrządowanie, żeby tym konfliktem można było zarządzać. Zauważył, że zmiana Wytycznych nie uchroni przed tym pytaniem, które wszystkich nurtuje co jest, a co nie jest konfliktem interesów. Na koniec odniósł się do wypowiedzi pana Macieja Kunysza o EKES-ie, który działa bezpośrednio na podstawie Traktatu i do EKES-u nie

stosuje się art. 61 Rozporządzenia Finansowego. Definicja konfliktu interesów w Regulaminie EKESu jest inna i nie ma tam odwołania do art. 61.

Pan Przemysław Żydok z Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, wyraził opinię, że te regulacje i ich interpretacje, które są obecnie, nie dotyczą tego czego miały dotyczyć, a jedynie ograniczają działalność partnerów spoza administracji w KM.

Pan Rafał Laskowski – zwrócił uwagę na programy Interregionalne, w których członkowie wybierają projekty. Ujawnienie konfliktu interesów nie jest wystarczające, bo w art. 61 wymagane jest wyłączenie się z uwagi na konflikt interesów.

Pani Ewa Kulik-Bielińska – apelowała o konieczność przeprowadzenia warsztatów dla członków KM, aby mieli poczucie, że dobrze rozumieją kwestie konfliktu interesów i przywoływanych w dyskusji zapisów. Zaproponowała, aby spisać wszystkie pytania i stworzyć dokument typu Q&A - najczęściej zadawania pytania, który zawierałby praktyczne odpowiedzi na różne wątpliwości i pytania, przygotowane przez pracowników Ministerstwa i który można byłoby zawiesić na stronie www Podkomitetu i rozesłać do IZ.

Pan Maciej Kunysz ze Stowarzyszenia EKOSKOP, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, odniósł się na koniec do wypowiedzi pana Rafała Laskowskiego, i poinformował, że art. 61 ma zastosowanie do wszystkich organów UE zajmujących się wykonywaniem budżetu UE, także Parlamentu i EKES-u. W EKES-ie konflikt interesów jest szerzej rozumiany, gdyż EKES bierze udział w stanowieniu prawa. Jego zdaniem, nic nie stoi na przeszkodzie, by zastosować rozwiązania stosowane przez organy kolegialne UE. Potwierdził również, że w Interregach członkowie wyłączają się z decyzji w sprawach indywidualnych, które dotyczą podmiotów zainteresowanych.

Pani Marta Wnuk z DG Regio, przedstawicielka Komisji Europejskiej na koniec pochwaliła pomysł na stworzenie pytań i odpowiedzi, które mogą być wskazówką dla członków. Podziękowała za możliwość udziału w tej debacie i opuściła spotkanie.

2. Wykluczenie organizacji społecznych z możliwości ubiegania się o środki z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: PARP) z powodu przyjęcia przez PARP zawężonej definicji przedsiębiorcy

Pan Maciej Kunysz ze Stowarzyszenia EKOSKOP, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, zabrał głos i podziękował za otwartość przedstawicieli PARP. Wspomniął, że współpracę z PARP na warsztatach roboczych dotyczących Rady Programowej i Rad Kompetencji można wskazać za wzór. Przechodząc do tematu kwestii wykluczenia czy ograniczenia możliwości absorpcji środków europejskich ze względu na przyjęcie definicji przedsiębiorcy, która występuje w Ustawie prawo przedsiębiorcy. Zdaniem pana Kunysza w polskich przepisach są aż 34 definicji przedsiębiorcy i dwa razy więcej definicji działalności gospodarczej. Jeżeli jakkolwiek instytucja zarządzająca czy jakkolwiek instytucja pośrednicząca przyjmie pewien standard stosowania definicji, która po pierwsze w prawie polskim jest bardzo różnorodna, a po drugie nie jest do końca zgodna z definicją w prawie europejskim to wykluczemy jeden istotny typ beneficjentów, czyli organizacje pozarządowe. Podkreślił, że organizacje pozarządowe w Polsce prowadzą działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego, która w Ustawie o działalności publicznej i wolontariacie została zdefiniowana jako działalność niegospodarcza. To powoduje, że w takim ujęciu będą wykluczeni z możliwości uzyskania wsparcia. Nawiązał do stanowiska roboczego, które zostało przekazane pani Przewodniczącej i do przedstawicieli PARP. W stanowisku tym informował, że organizacje pozarządowe są istotnym elementem polskiego systemu gospodarczego, tworzą około 4,5% PKB i 180 000 miejsc pracy. Pozwolił sobie również przeanalizować ustawę o utworzeniu PARP i zgodził się z tym, że definicja przedsiębiorcy wskazana jest w odniesieniu do Ustawy prawo przedsiębiorcy. Wyraził zaniepokojenie czy nawet takie przyjęcie definicji w Ustawie o PARP nie wyklucza możliwości wsparcia organizacji pozarządowych i włączenia ich w dystrybucję środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Pan Robert Jaworski Zastępca Dyrektora Biura Prawnego z Polskiej Agencji Rozwoju

Przedsiębiorczości zwrócił uwagę, że ta regulacja jest regulacją istniejącą od 23 lat. Odnosił się do tezy, że Ustawa o PARP w jakikolwiek sposób ogranicza czy uniemożliwia wręcz możliwość korzystania przez NGO-sy z pomocy finansowej. Zgodził się z tym, że definicja przedsiębiorcy zawarta w Ustawie prawo przedsiębiorców ma węższy charakter niż ta w regulacjach unijnych, ale jeżeli mówimy o takiej definicji to na pewno chcemy ustalić krąg podmiotów, którym Agencja może udzielić dofinansowania. Podkreślił, że przedsiębiorca to jest jeden z dziewięciu czy dziesięciu pozostałych grup beneficjentów czy podmiotów, które mogą ubiegać się w PARP o dofinansowanie. Jeżeli jakaś organizacja

pozarządowa w myśl artykułu 9 Ustawy o wolontariacie prowadzi działalność gospodarczą to z założenia oczywiście spełnia wymagania, jest przedsiębiorcą i może ubiegać się o takie dofinansowanie. Natomiast jeżeli prowadzi działalność zarobkową, ale w myśl Ustawy o wolontariacie nie jest wpisana do rejestru przedsiębiorców, czyli odpowiednio w ewidencji działalności gospodarczej czy KRS, to również może ubiegać się o dofinansowanie w PARP przy czym musi spełniać inne wymagania z artykułu 6b ustęp 1.

Pan Maciej Kunysz ze Stowarzyszenia EKOSKOP, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, wyjaśnił, że nie każda organizacja chce prowadzić działalność gospodarczą w rozumieniu Ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie. Większość z nas ogranicza swoją działalność w polskim systemie do działalności odpłatnej i nieodpłatnej pożytku publicznego i pewnie tego nie zmieni. Również nie chodzi o zmianę ustawy o PARP, ale chodzi przede wszystkim o to żeby środki funduszy europejskich, które są w dyspozycji PARPu jako instytucji pośredniczącej były możliwe do absorpcji przez organizacje pozarządowe. Niestety bardzo często zdarza się, że w kryteriach wyboru projektów pojawia się zapis, że beneficjentem tych środków mogą być podmioty wpisane do rejestru przedsiębiorców, co zdaniem pana Kunysza powoduje, że aż 95% organizacji pozarządowych niezależnie od tego ile osób zatrudnia jest wykluczonych z tych konkursów. Rozwiązania systemowe mogą być różne i nie muszą być konieczne związane ze zmianą Ustawy o działalności pożytku publicznego. Wyraził nadzieję na spotkanie z PARP jako Instytucją Pośredniczącą i z Instytucjami Zarządzającymi FERS i FENG, żeby ten strumień środków otworzyć również na potencjalnych beneficjentów jakimi są organizacje pozarządowe.

Pan Robert Jaworski wyraził otwartość na spotkanie w węższym gronie.

Pani Justyna K. Ochędzan ze Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych, reprezentująca społeczeństwo obywatelskie, podziękowała za otwartość ze strony PARP na wspólny dialog, gdyż jej zdaniem zapisy prawne trzeba przeanalizować i wszystko tak ująć, żeby była możliwość w pełni skorzystania ze środków unijnych dla sektora pozarządowego. Dodała, że są kraje w Unii Europejskiej gdzie sektor pozarządowy tworzy do 16% miejsc pracy, dlatego warto z nami taki dialog podjąć.

Pani Ewa Kulik-Bielińska wyraziła opinie, że jest różnica między przedsiębiorcą a pracodawcą. Zatrudnienie kogoś oznacza, że jest się pracodawcą, ale niekoniecznie, że jest się przedsiębiorcą. Choć

w sektorze organizacji pozarządowych istnieje grupa podmiotów spełniających kryteria przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa społeczne.

Pan Piotr Krasuski dodał, że do tego katalogu rzeczy, które trzeba wziąć pod uwagę należy zaliczyć m.in. System Wsparcia Rad Sektorowych czy Rozporządzenie EFS. W Rozporządzeniu EFS nie ma definicji jaką kategorią jest przedsiębiorstwo czy przedsiębiorca i tutaj należy się odwoływać do krajowych aktów prawnych. Nie można tego samego pojęcia traktować inaczej względem różnych sytuacji czy różnych programów. Kolejną rzeczą, którą trzeba przeanalizować są zapisy samego programu FERS. Na koniec wyraził gotowość do dyskusji.

Pani Małgorzata Szczepańska Dyrektorka Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zwróciła uwagę, że jeżeli chodzi o program Nowoczesna Gospodarka to są zapisy programu mówiące o tym, że odbiorcami programu są przedsiębiorcy oraz organizacje badawcze w rozumieniu Rozporządzenia o wyłączeniach blokowych. Dodała, że jest otwarta na rozmowy. Podkreśliła jednak, że wszelkie zmiany będą wymagały negocjacji z Komisją Europejską

Na koniec **pan Maciej Kunysz** podziękował za otwartość do dalszych dyskusji przedstawicielowi PARP, przedstawicielowi FERS i przedstawicielce FENG.

3. Propozycja zmiany w Regulaminie Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027

Pani Ewa Kulik-Bielińska poinformowała o konieczności wprowadzania drobnych porządkowych zmian w Regulaminie Podkomitetu. Po pierwsze, z uwagi na fakt przejęcia obsługi Sekretariatu Podkomitetu przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych zmianie uległ adres mailowy. Od teraz adresem kontaktowym stał się mail: sekretariat@podkomitet.pl, który został utworzony na niezależnej domenie, dzięki czemu będzie adresem stałym bez względu na to kto w danym roku prowadzić będzie Sekretariat Podkomitetu. Drugą proponowaną zmianą jest poszerzenie dopuszczalnych form przesyłania decyzji o zmianie członka lub ustanowienia nowego zastępcy członka Podkomitetu z formy papierowej na papierową i dokumentową. Ułatwi to załatwianie wszelkich formalności i usprawni obsługę Sekretariatu.

Przy okazji wprowadzania zmian porządkowych w Regulaminie pan **Sławomir Wittkowicz** z Forum Związków Zawodowych, reprezentujący partnerów społecznych, zaproponował skorygowanie niepoprawnego sformułowania w § 7 pkt 2 Regulaminu z „dedykowana skrzynka” na „skrzynka”.

Przewodnicząca odczytała treść proponowanych zmian i przystąpiono do głosowania **Uchwały nr 3** o przyjęciu zmian w Regulaminie Podkomitetu. W głosowaniu wzięło udział 39 osób uprawnionych do głosowania. Wszyscy obecni głosowali za przyjęciem Regulaminu w zmienionej formie, nikt nie głosował przeciw i nikt się nie wstrzymał. Zmiany w Regulaminie zostały przyjęte jednogłośnie.

4. Pomoc Techniczna dla członków komitetów monitorujących - rozwiązanie (ryczałty) przyjęte w Regulaminie Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (dalej KM FENG) po opinii Instytucji Audytowej

Pani Małgorzata Szczepańska Dyrektorka Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej poinformowała, że 27 października 2023 roku wpłynęła pozytywna opinia Instytucji Audytowej do zaproponowanych stawek jednostkowych. Pani Szczepańska przedstawiła po krótku zmiany, które zostały przyjęte w listopadzie podczas posiedzeń KM FERS i FENG. Zmiana, która wyniknęła z uzgodnień z Instytucją Audytową to rezygnacja ze stawki jednostkowej za koszty podróży i zakwaterowania. Będzie ona rozliczana na dotychczasowych zasadach i będzie to refundacja za faktycznie poniesione wydatki. Dodała, że liczy na to, że uda się od stycznia 2024 roku rozliczać już po nowych stawkach, dużo jednak zależy od zatwierdzenia projektów Pomocy Technicznej. Partnerzy będą mogli składać takie wnioski o dotację celową w formie elektronicznej od 2 do 15 stycznia. Umowa dotacji celowej będzie podpisana jednorazowo i rozliczana co roku. Jej ostateczny kształt nie jest jeszcze gotowy.

Pan Zygmunt Mierzejewski Przewodniczący Komisji Gospodarki i Systemu Ekonomicznego, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, reprezentujący partnerów społecznych wnioskował o rozeznanie, w których komitetach monitorujących programy regionalne trwają przygotowania, aby powoływać grupy robocze ds. Regulaminu.

Pan Rafał Dymek z Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, podziękował IZ FENG i FERS, że udało się wypracować rozwiązanie i że różne ważne postulaty zostały uwzględnione. Jednocześnie zachęcił inne Instytucje do korzystania z tych rozwiązań.

Pan Rafał Pietrucień Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, reprezentujący stronę samorządową, podziękował również za wypracowane rozwiązania, które znacznie ułatwią wprowadzenie zmian w regionie kujawsko-pomorskim, które planują na styczeń 2024 roku.

Pani Anna Głuszek Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, reprezentująca stronę samorządową, dodała, że jest duża dysproporcja w tym co zostało przedstawione na poziomie krajowym a tym co mogą zaproponować regiony w swoich KM.

Pani Danuta Sowińska – Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, reprezentująca stronę samorządową, poprosiła o doprecyzowanie jaka będzie podstawa prawna dotacji celowej. Dodała, że IZ KM w Wielkopolsce będzie czekać na wypracowanie pierwszych zmian w regulaminach w regionach zanim wprowadzi jakieś u siebie.

Pani Małgorzata Szczepańska wyjaśniła, że podstawą prawną jest Ustawa o finansach publicznych. Podkreśliła, że musi być to umowa rozliczna rocznie.

Pan Piotr Krasuski wskazał na art. 150 w Ustawie o finansach publicznych, który mówi o dotacji celowej. Artykuł ten stanowi również o tym, jakie elementy powinna zawierać taka umowa.

Pan Piotr Frączak Koordynator Programu Rzecznictwa Krajowego z Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, nawiązał w ramach tej dyskusji do Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa, którą OFOP prowadził w poprzedniej perspektywie finansowej. Przypomniał o konkursie na najbardziej przyjazny partnerom KM. Zaproponował, żeby w ramach Podkomitetu pomyśleć nad stworzeniem czegoś podobnego, aby te dobre praktyki doceniać.

5. Implementacja zasad horyzontalnych w programach realizowanych z funduszy europejskich na lata 2021-2027

Pan Przemysław Żydok z Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami, reprezentujący społeczność obywatelską, zaproponował utworzenie Grupy zadaniowej, która miałaby działać przy Komitecie do spraw Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 i która miałaby się zająć trzema zasadami horyzontalnymi:

- zasadą „nie czyni poważnych szkód” (ang.: DNSH - Do Not Significant Harm)
- warunkiem zgodności interwencji z Kartą Praw Podstawowych (dalej: KPP)
- warunkiem zgodności interwencji z postanowieniami Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Wytłumaczył zasadność jej powołania oraz zadeklarował gotowość trzech organizacji do merytorycznego wsparcia i koordynacji prac Grupy, tj. gotowość Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami.

Pani Ewa Kulik-Bielińska przypomniała, że były rozmowy na pierwszym posiedzeniu Podkomitetu, żeby rozszerzyć zakres działania Podkomitetu o kwestie wdrażania, monitorowania i ewaluacji stosowania zasad horyzontalnych, ale członkowie Podkomitetu sprzeciwili się temu pomysłowi uważając, że zagadnienia te powinny być przedmiotem prac osobnego ciała. Padła wówczas propozycja stworzenia takiej grupy roboczej w ramach Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa.

Pani Agnieszka Kapciak Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, reprezentująca stronę rządową stwierdziła, że nie jest zwolenniczką powołania kolejnej grupy. Uznała, że nadmierne jest oczekiwanie, że teraz się wypracuje jednolite podejście do zastosowania tych trzech zasad w ramach wszystkich programów. Wyjaśniła, że z uwagi chociażby na różnice między programami sposób realizacji tych zasad nie będzie dokładnie taki sam. Przypomniała, że w ramach KM FENiKS działa grupa robocza ds. DNSH i jej zdaniem warto korzystać z tego dorobku, a Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich realizuje działania na temat Karty Praw Podstawowych (KPP).

Pan Piotr Frączak Koordynator Programu Rzecznictwa Krajowego z Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, reprezentujący społeczność obywatelską apelował, aby dać szansę takiej grupie. Podkreślił, że jeśli nic nie wypracuje to nic się nie stanie, ale gorzej byłoby stracić szansę na wypracowanie pewnych rozwiązań przy zaangażowaniu partnerów.

Po dyskusji Przewodnicząca Podkomitetu zarządziła głosowanie nad Uchwałą nr 4 w sprawie powołania Grupy Zadaniowej przy Komitecie do spraw Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027. W głosowaniu wzięło udział 27 osób, z czego 16 osób opowiedziało się za podjęciem uchwały, 3 były przeciw, a 8 osób wstrzymało się od głosu. Głosowanie zostało uznane za ważne, uchwała została przyjęta większością głosów przy zachowaniu wymaganego kworum.

6. Informacja o zleceniu ekspertyzy dotyczącej zasady równości stron oraz obciążeń biurokratycznych w umowach współfinansowanych ze środków UE

Pan Rafał Dymek z Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana, reprezentujący społeczeństwo obywatelskie, opowiedział o efektach prac Grupy roboczej, która miała przygotować wytyczne do zlecenia ekspertyzy przez Podkomitet. Podziękował wszystkim za zgłoszone uwagi do pierwszej wersji projektu wytycznych przygotowanych przez Grupę. Wyjaśnił, że duża część z nich została przyjęta i do końca roku ekspertyza powinna zostać zlecona przez Sekretariat Podkomitetu. Poinformował, że dokument wraz z zestawieniem uwag przyjętych i odrzuconych przekazał do Sekretariatu z prośbą o jego wysłanie do członków/członkiń Podkomitetu.

Na tym zakończono 3. posiedzenie Podkomitetu.

Załączniki:

1. Lista osób biorących udział w III posiedzeniu Podkomitetu do spraw rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027
2. Porządek obrad
3. **Uchwała nr. 3** Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027 w sprawie zmiany Regulaminu pracy wraz z załącznikiem
4. **Uchwała nr 4** Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027 w sprawie powołania Grupy Zadaniowej przy Komitecie do spraw Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027
5. Prezentacja dotycząca rekomendacji Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa dla Instytucji Zarządzających dotyczących postanowień regulaminów Komitetów Monitorujących o konflikcie interesów
6. Prezentacja dotycząca wsparcia dla partnerów - członków komitetu przyjętego w Regulaminie Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

Załącznik nr 1 – Lista osób biorących udział w III posiedzeniu Podkomitetu do spraw rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027

Osoby reprezentujące stronę rządową:

1. Pani Renata Calak – Dyrektor Departamentu Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Pani Magdalena Dziubek-Grudzińska – Naczelnik Wydziału Koordynacji Środków Europejskich, Departament Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Pani Agnieszka Kapciak – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
4. Pani Krystyna Koczuk – Wydział Koordynacji Środków Europejskich, Departament Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
5. Pan Piotr Krasuski – Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
6. Pani Anna Świebocka – Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
7. Pan Tomasz Kot – Rzecznik Funduszy Europejskich, Biuro Ministra, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
8. Pani Aneta Piątkowska – Zastępca Dyrektora Departamentu Analiz Gospodarczych, Ministerstwo Rozwoju i Technologii
9. Pani Agata Ludwiniak – Główny specjalista w Departamencie Analiz Gospodarczych, Ministerstwo Rozwoju i Technologii
10. Pani Katarzyna Bis-Płaza – Dyrektor Departamentu Projektów i Strategii, Ministerstwo Cyfryzacji

Osoby reprezentujące stronę samorządową:

1. Pan Rafał Pietrucień – Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
2. Pani Anna Głuszek – Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
3. Pani Małgorzata Mizera-Wołowicz – Zastępca Dyrektora Departamentu Instytucji Zarządzającej, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
4. Pan Maciej Kania – Dyrektor Departamentu Kontroli i Odwołań FEŁ2027, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego (udział zdalny)

5. Pani Agnieszka Zych – Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
6. Pan Jacek Partyka – Dyrektor Departamentu Programowania Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
7. Pani Wioletta Dąbrowska – Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
8. Pani Agata Woźniak – Kierownik Referatu koordynacji EFS i zasad horyzontalnych, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Osoby reprezentujące partnerów społecznych:

1. Pan Zygmunt Mierzejewski – Przewodniczący Komisji Gospodarki i Systemu Ekonomicznego, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
2. Pani Aleksandra Wąsik – Specjalistka do spraw funduszy europejskich, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
3. Pan Sławomir Wittkowitz – Forum Związków Zawodowych
4. Pani Patrycja Kosińska – Ekspertka w Departamencie Funduszy Unijnych i Edukacji Cyfrowej, Konfederacja Lewiatan
5. Pan Norbert Pruszanowski – Dyrektor Zespołu Rozwoju i Komunikacji, Związek Rzemiosła Polskiego
6. Pani Anna Rogowska – Przedstawicielka Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Politechnika Warszawska

Osoby reprezentujące społeczeństwo obywatelskie:

1. Pani Ewa Kulik-Bielińska – Dyrektorka Biura Fundacji, Fundacja im. Stefana Batorego
2. Pani Karolina Dreszer-Smalec – Prezeska Zarządu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych
3. Pan Adam Szulczewski – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
4. Pan Piotr Frączak – Koordynator Programu Rzecznictwa Krajowego, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
5. Pani Justyna K. Ochędzan – Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych
6. Pan Tomasz Musielski – Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych
7. Pan Przemysław Żydok – Polskie Forum Osób z Niepełnosprawnościami
8. Pani Elżbieta Szadzińska – Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

9. Pan Maciej Kunysz – Stowarzyszenie EKOSKOP (udział zdalny)
10. Pan Robert Kłosowski – New Europe Foundation
11. Pan Rafał Dymek – Polska Fundacja im. Roberta Schumana
12. Pan Kamil Rybikowski – Związek Stowarzyszeń Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej

Pozostali uczestnicy posiedzenia:

1. Pani Ewa Adamczak – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
2. Pani Chrzanowska Eulalia – Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
3. Pan Robert Jaworski – Zastępca Dyrektora Biura Prawnego, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
4. Pani Małgorzata Koszarek – Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
5. Pan Bogdan Kościuch – Dyrektor Departamentu Rozwoju Kadr w Przedsiębiorstwach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
6. Pan Rafał Laskowski – Naczelnik Wydziału Systemu Wdrażania i Potencjału Administracyjnego, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
7. Pani Katarzyna Liszka-Michałka – Związek Powiatów Polskich
8. Pani Iwona Miziołek – Główny Urząd Statystyczny
9. Pani Ewa Pachowska-Kurzepa – Departament Zarządzania Programami Regionalnymi, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
10. Pani Katarzyna Sosnowska – Forum Związków Zawodowych
11. Pani Danuta Sowińska – Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
12. Pani Małgorzata Szczepańska – Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
13. Pan Marcin Tumanow – Ekspert Business Centre Club

Załącznik nr 2 – Przyjęty porządek obrad

1. Konflikt interesów w regulaminach komitetów monitorujących
2. Wykluczenie organizacji społecznych z możliwości ubiegania się o środki z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: PARP) z powodu przyjęcia przez PARP zawężonej definicji przedsiębiorcy
3. Propozycja zmiany w Regulaminie Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-2027
4. Pomoc Techniczna dla członków komitetów monitorujących - rozwiązanie (ryczałty) przyjęte w Regulaminie Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (dalej KM FENG) po opinii Instytucji Audytowej
5. Implementacja zasad horyzontalnych w programach realizowanych z funduszy europejskich na lata 2021-2027
6. Informacja o zleceniu ekspertyzy dotyczącej zasady równości stron oraz obciążeń biurokratycznych w umowach współfinansowanych ze środków UE
7. Inne sprawy i wolne wnioski